

KONST

under bar himmel

Runt om i Ljungby kommun finns utomhuskonst att upptäcka när du vill – dygnet runt!

Se Kristina Nilsson spela fiol, upplev det gamla stationsområdet i Ryssby, träffa Ågubben på nära håll eller stifta bekantskap med stenlyftaren i Lidhult.

Det här är en liten guide som hjälper dig att hitta rätt och få reda på mer om konstverken. Konstverken är listade efter hur gamla de är. Kartan sist i guiden visar var konstverken finns.

Välkommen på upptäcktsfärd bland konsten i Ljungby kommun!

Kristina Nilsson

Konstnär: Carl Fagerberg (1878-1948)

1938. Ljungby, Järnvägsparken

1936 fick köpingen Ljungby sina stadsrättigheter. ”Dags att Ljungby även får lite konstnärlig utsmyckning!” tänkte grosshandlare Oscar Sohlberg och donerade en summa pengar till kommunen med önskemålet att de skulle användas för att ta fram en skulptur över Kristina Nilsson.

Berättelsen om Kristina Nilsson (1843-1921) är en askungesaga – den sanna berättelsen om den fattiga torparflickan som blev en internationellt frad sångerska. Kristina Nilsson växte upp under fattiga förhållanden i en stor familj i Snugge, strax utanför Växjö. Begåvad med en mycket vacker sångröst sjöng hon som barn på marknader för att få in lite pengar.

Som 14-åring sjöng Kristina på en marknad i Ljungby. I publiken fanns häradshövding Fredrik Tornérhielm och apotekare Berg som bestämde sig för att se till att talangen Kristina skulle få en ordentlig sångutbildning. Utbildningen tog Kristina till Paris och sedan dröjde det inte länge innan hon tog plats på de stora operascenerna runt om i världen. Stenen som Kristina Nilsson stod och sjöng på då hon blev upptäckt i Ljungby finns ännu kvar vid kullerstenstorget framför Gästgivaregården på Ljungby gamla torg.

På statyns sockel kan du se några av de roller som Kristina Nilsson spelat; Violetta ur La Traviata, Ophélie ur Hamlet samt Marguerite ur Faust.

Kristina Nilsson

Astrad och Götrad – Odlarmonumentet

Konstnär: John Lundqvist (1882-1972)

1952. Ljungby, Stora torg

”Götrad reste denna vård över Astrad sin fader, den ypperste av de fränder och odalmän som i Finnveden fordom fanns”. Så lyder inskriptionen på Replösastenen, en 1000-årig runsten i Replösa strax utan för Ljungby. Vi vet inte så mycket mer om Astrad och Götrad men den korta texten ligger till grund för ett av de större konstverken i centrala Ljungby.

Konstnären John Lundqvist fick i uppdrag av Ljungby köping att gestalta skriften på Replösastenen och år 1952 stod Odlarmonumentet Astrad och Götrad klar. Stilen är nationalromantisk och visar en far och en son som blickar ut över det förlovade landet.

Statyn stod från början på den inre delen av torget. Strax efter att statyn kommit på plats drabbades Ljungby centrum av en förödande brand. Statyn förvarades i ett förråd under lång tid och placerades efter centrums ombyggnation på sin nuvarande plats vid Stora torget i Ljungby.

Astrad och Götrad

Hjalmar Branting

Okänd konstnär

1952. Ljungby, Dansbanevägen

Vid infarten till det som en gång varit Ljungbys Folkets Park finns bysten över Hjalmar Branting med inskriptionen ”Till Folkets Park av Ljungby Arbetarorganisationer 1952”.

Hjalmar Branting var 1896 den första av den Socialdemokratiska Arbetarpartiets representanter i riksdagen och på de flesta folkparker runt om i Sverige tillhörde en byst av Hjalmar Branting eller Per Albin Hansson den nödvändiga rekvisitan.

1.

2.

3.

Ungdom

Konstnär: John Lundqvist (1882-1972)

1955. Ljungby, Järnvägsparken

Hon är 1,65 lång. Rak i ryggen, naken och med blicken i fjärran står hon i en fontän i en park i Ljungby. Innan hon till slut fick namnet Ungdom kallades hon ömsom för Vårflickan ömsom för Fontänflickan.

Skulpturen Ungdom var efterlängtd. Dammen som hon fortfarande står kvar i kom till redan 1924 och stod tom i 30 år tills dess att beslut togs att smycka dammen med en konstnärlig utsmyckning. Vid invigningen 5 juni 1955 fick hon ett varmt välkomnande till Ljungby. Ljungby blåsorkester och Lunds studentkör spelade och sjöng och efter avtäckning och välkomsttal väntade fin middag på Stadshotellet i Ljungby.

Ungdom har i sig ingen direkt anknytning till Ljungby utan är en ganska tidstypisk skulptur, en symbolisk hyllning till ungdomen och en ljusnande framtid. För precis som resten av landet präglades Ljungby, efter krigsår och elände, under 1950-talet av utveckling och optimism inför framtiden. Efter invigningen 1955 skrev tidningen: "... statyn i Järnvägsparken gläder inte blott genom sina konstfulländade former utan också som symbol för det dådkraftiga ungdomssinne som man vill ska ge färg åt sunnerbostadens samhällsliv".

Ungdom

Borgarkvinnan

Konstnär: Albert von Stockenström (1867-1954)

1957. Ljungby, korsningen Drottninggatan - Märta Ljungbergsvägen

Borgarkvinnan finns inte bara i Ljungby utan även i Helsingborg där hon utgör en del av utsmyckningen Medeltida borgarkvinna och borgare, Krigaren och Rättvisan på Helsingborgs rådhus. Borgarkvinnan som står vid Drottninggatan köptes in av Ljungby konstförening strax efter att konstnären bakom verket, Albert von Stockenström, gått bort.

Borgarkvinnan

Glob

Konstnär: Ingemar Svensson (1933-)

1981. Ljungby bibliotek

När den konstnärliga utsmyckningen framför Ljungbys nya bibliotek diskuterades uppkom önskemål om ett unikt och omtalat konstverk. Och det kan man nog säga att man fick. När Glob kom på plats framför biblioteket väckte det blandade känslor hos kommuninvånarna. Glob är Ljungbys första icke-föreställande konstverk, en abstrakt komposition gjord av koppar som lämnar fritt för betraktaren att tolka betydelsen av konstverket.

Glob

Skärmtak ovanför Ljungby biblioteks entré

Konstnär: Pontus Ljungberg (1945-)

1981. Ljungby bibliotek

Ta en titt uppåt när du är på väg in, eller ut, genom bibliotekets entrédörrar och du får se en utsmyckning som många tyvärr missar när de är i farten.

På en himmelsblå botten visas en fantasifull målning bebodd av fåglar av olika slag. Den mytomspunna fågel Fenix kommer flygandes med en bok i näbben, örnar är på jakt och skator sitter och småpratar med varandra.

Fågel Fenix

4.

5.

6.

7.

Kvartershistoria

Konstnär: Sven Ljungberg (1913-2010)

8.

1982. Ljungby, korsningen Stationsgatan - Storgatan - Kungsgatan

Titta upp på Posthusets fasad och du blickar rakt in Ljungbys dåtid. På tre stora plattor gestaltas scener ur Ljungbys historia, de flesta har utspelat sig i byggnader som en gång fanns i kvarteret där posthuset står idag.

Fasadplattan ut mot Sven Ljungbergs plats visar hur arbetet med att uppföra postbyggnaden 1982 gick till.

I hörnet, vänstra plattan:

Här visas en affärsexpedit som lyfter på hatten för en kund som just kommit in i Lindéns speceriaffär. Två unga grabbar spanar in bioutbudet på anslagstavlan som en gång stod här i hörnet. På Niklassons kafé dricker kafébesökarna både ur kopp och på fat. Ett myller av hästar, fotgängare, cyklister och tågresenärer visar ruljansen kring den närliggande järnvägsstationen. Mannen med hatt som står under den stora klockan är hattmakare A.F Svensson. Alldeles intill gömmer Kärleksalmen en förälskat par och i nedre hörnet står bagaren redo att skyffla in bröden i ugnen på kvarterets ångbageri.

I hörnet, högra plattan:

En dam i hatt provar nya kläder i Linnea Bergmans klädaffär. I kvarteret kunde man både handla korgar och besöka Fru Nymanss blomsteraffär. Kanske är det ett nyförlovat par som förevigas av fotografen från Hertzbergs fotoateljé? Postryttaren symboliserar posthusets verksamhet.

Konstverket Kvartershistoria är 80 kvadratmeter stort, utfört i sgraffitoteknik där motiv skrapas fram i olika lager av murbruk.

Labyrint

Konstnär: Harald Ahlman (1941-)

9.

1988. Ljungby bibliotek

Labyrinten utanför biblioteket är byggd av 463 stenar. Den här labyrinten är byggd i modern tid men baseras på historiska labyrinter, några är flera tusen år gamla.

Ingen vet var eller varför de första labyrinterna byggdes. I den klassiska labyrinten ska man inte kunna gå vilse. Det finns alltid en väg som leder in till labyrintens mitt och en väg som leder ut igen.

Folke Fridell

Konstnär: Maire Männik (1922-)

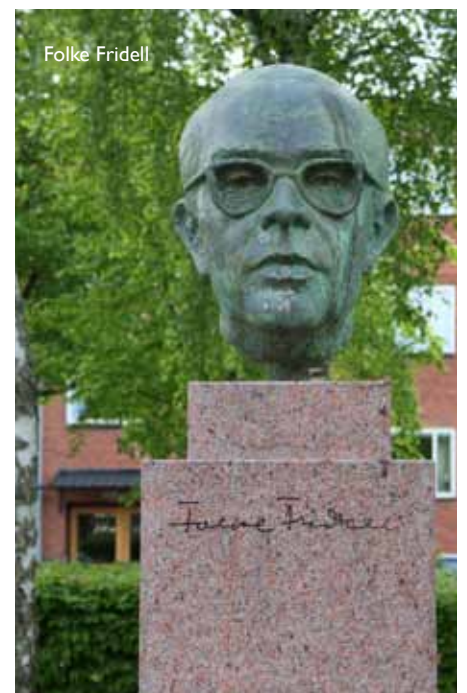
10.

1989. Ljungby bibliotek

Författaren Folke Fridell (1904-1985) föddes i Lagan och arbetade på Lagans yllefabrik i trettio år. 1945 debuterade han med romanen Tack för mig, grottekvarn. Genom sina skildringar av arbetarnas rätt och medbestämmande i industrisamhället kom Folke Fridell att bli en av Sveriges ledande arbetarförfattare.

© Sven Ljungberg / BLS / 1982

Flickorna i Småland

Konstnär: Lena Lervik (1940-)

1992. Ljungby, Järnvägsparken

Karl Williams (1881-1947) föddes i Hamneda och var en mycket produktiv författare under pseudonymen ”Kalle i Dalen”. Mest känd har han blivit för texten Flickorna i Småland som han skrev till sin fästmö 1912. Kalles text blev med tiden tonsatt i flera olika utföranden men idag är Fridolf Lundbergs tonsättning den mest kända melodin.

På lingonröda tuvor och på villande mo
där furuskogen susar, susilul och susilo
där kan du se dem en och en, och stundom två och två
på lingonröda tuvor komma dansade på tå.
Det är flickorna i Småland, det är flickorna från mon
det är flickorna som vallmoblom och lilja och pion,
det är flickorna i Småland, susilul och susilo,
som gå vallande och trallande på villande mo.

Visan spreds och blev populär och sjungs än idag av både gamla och unga smålänningar. Att visan funnits och sjungits så länge har medfört att den fått ett slags status som kulturarv för Småland. 1988 fick kommunfullmäktige i Ljungby ett förslag att ”hugfästa Karls Williams kända skapelse Flickorna i Småland” på något sätt. Resultatet blev skulpturen med två flickor, dansandes arm i arm på en karta av Småland, omgivna av småländska stenar och planteringar i Järnvägsparken i Ljungby.

Profil

Konstnär: Set Söderholm (1943-)

1992. Ljungby, Kungsgatan - Lilla Bryggaregatan

Profil är ett konstverk som kan vara svårt att upptäcka eftersom det bara kan ses från ett håll. Ställ dig på trottoaren i hörnet Kungsgatan-Lilla Bryggaregatan i Ljungby centrum. Se till att du har ICA Maxi bakom dig. Titta ner på marken. Ser du profilen av en människas ansikte i stensläggnen?

Profil är 18 meter lång och 1,5 meter bred utförd i smågatusten av konstnären Set Söderholm i samarbete med stensläggaren Christer Nilsson.

Staden

Konstnär: Lasse Andréasson (1924-2007)

1992. Ljungby, Sven Ljungbergs plats. Korsningen Stationsgatan - Storgatan - Kungsgatan

Figurerna och husen i konstverket Staden berättar om personer och händelser ur Ljungbys historia på ett symboliskt vis. Gatorna visas som de ser ut i verkligheten och längs gatorna finns flera äldre hus ur Ljungbys historia avporträtterade.

Ställ dig så att näsan pekar mot Ljungby kyrka. Konstverkets ena hörn vetter mot Storgatan och Ljungby kyrka. Kyrkan finns avporträtterad i skulpturen.

Damen med ett hus på huvudet är Märta Ljungberg som drev Gästgivaregården på Ljungby gamla torg under 1600-talet. Eftersom det inte finns några bevarade porträtt av Märta får Gästgivaregården utgöra hennes huvud.

11.

Flickorna i Småland

© Lena Lervik / BUS / 1992

12.

Profil

13.

Staden, Märta Ljungberg

Framför Märta ser du Garveriet som har fått hjul under sig. Garveribyggnaderna är en av de äldsta hantverksindustrierna i Ljungby. Hjulen under huset symboliserar att huset har flyttats till sin nuvarande plats på Ljungby gamla torg.

Det stora hjulet symboliserar den gamla vagnhjulsfabriken som levererade hjul över hela landet.

Hästhuvudet och den avlånga akrobaten visar på platser där tidigare kommuninvånare kunde se kringresande cirkusfolk och göra affärer med hästhandlare.

Damen med ägget i famnen sitter vid torget där det en gång var livlig torghandel. Husen som damen sitter på förstördes under branden 1953 då en stor del av centrala Ljungby brann ner.

Inte långt från damen med ägget ser du Tellushuset med sina karaktäristiska lökkupoler.

Det lilla tåget som fått vingar symboliserar knutpunkten för Skåne Smålands järnväg vilken lades ner på 1960-talet.

Huset som har tofflor på sig är Köpingsgården. Här huserar idag musikskolan men byggnaden har tidigare varit trätoffelfabrik, garveri, Ljungbys första varmbadhus, sammanträdeslokal för politiker, köttbesiktningsbyrå och bibliotek. Dock inte samtidigt!

Intill Köpingsgården ser du Grand så som det såg ut då huset byggdes 1905 av Godtemplarna, nuvarande IOGT-NTO. Byggnaden blev senare teater och biograf.

Det lilla huset som rullar fram på ett stort hjul är biografen Cosmorama som revs under 1950-talet. Biografen hade två flyglar, vilka räddades från rivning av konstnärsbröderna Sven och Sigge Ljungberg. Här syns en av flyglarna rullandes ned för Storgatan. Flyglarna finns fortfarande kvar och står numera vid Ljungbergmuseet.

Kringlan symboliserar en insomnad idrottsförening som bildades av unga ljungbypojkar på 1920-talet. Mötena hade de ofta i en äldre dams stuga. Kanske bjöd hon på kringlor?

Den stora mannen som står vid spetsen av konstverket är en gjutare som får stå som symbol för Ljungby Stålgjuteri.

Bredvid gjutaren ser du en kvarn och framför honom finns Elverket som byggdes 1912.

Berättarväggen

Konstnärer: Mats Rehnman, Ida Junker, Mia Einarsdotter
1997. Ljungby, Föreningsgatan

14.

Berättarväggen är en 18 meter lång väggmålning som invigdes under Berättarfestivalen 1997. Målningen är uppdelad i fem delar och gestaltar berättelser från världens alla hörn. I varje del finns en berättare centralt placerad.

Den första bilden visar hur allt börjar. Den stora Modern sitter i Livets träd och berättar om skapelsen för människor och djur. Följande bilder skildrar Underjordens berättelser, Markens berättelser, Havets berättelser och Himlens berättelser. Här vimlar det av gudar och mytologiska figurer från Egypten, Kina, Indien, Afrika, Grekland, schamaner, nordiska gudar, spåkvinnor, häxor, präster och personer ur Bibeln.

Tips – ladda ner en fullständig beskrivning av konstverket Berättarväggen på www.ljungby.se/konst

Betongande

Konstnär: Minako Masui (1940-)
1999. Ljungby, promenadstigen vid Lagaån, nedanför Lagavallen

15.

Den abstrakta skulpturen Betongande är en tolkning av naturens krafter och det andliga som finns i naturen.

Våg

Konstnär: Christel Kahn (1961-)
1999. Ljungby, promenadstigen vid Lagaån, nedanför Ljungsätra

16.

Markskulpturen Våg återger vattnet i Lagaån. Eller rättare sagt det mönster som vattnet gör då det rör sig i Lagaån genom Ljungby. I konstverket möts konst och funktion – man får gärna sätta sig på Våg om man vill vila benen en stund, eller bara sitta och njuta av vattnet och omgivningen. Materialet är betong med en ovandel i blankpolerad terrazo, slipad marmorkross.

Ågubben

Konstnär: Sven Ljungberg (1913-2010)
1999. Ljungby, promenadstigen vid Lagaån, vid Ljungsätersbron

17.

Ågubben är med sina två meter respektingivande där han står vid kanten av Lagaån. Han är gjord i brons och i famnen håller han en gädda och en ål. Ågubben är ett mytomspunnet väsen, som föräldrar förr i tiden använde då man ville hindra barnen från att gå för nära vattnet. Och det visste alla barn - gick man för nära vattnet kunde Ågubben komma och ta en...

Ryssby Stationsområde

Konstnär: Staffan G-son Lind (1946-)

1999. Ryssby, Storgatan, vid Ryssbysjöns kant

På platsen där Ryssby tågstation en gång fanns finns idag konstverket Ryssby stationsområde. Ta gärna en närmare titt på den låga muren – i den kan du se en relief av ett tåg. De två resväskorna i granit ser ut som om de blivit kvarglömda i brådskan att hinna med tåget. Sitt ner en stund och njut av den fina utsikten ut över Ryssbysjön!

18.

Dåtid Nutid Framtid

Konstnär: Sven-Ingvar Johansson (1962-)

2004. Lidhult, i parken framför Medborgarhuset samt på Medborgarhusets fasad

Konstverket Dåtid Nutid Framtid är uppdelad i de olika delarna Lidhultlyftet, Stenlyftaren, Dåtid Nutid Framtid samt Framåt och symboliserar Lidhults historia och framtid.

Lidhultlyftets stora bokstäver är gjorda i kraftiga järnbalkar utspridda i ”hult”, ett gammalt ord för trädunge. Den abstrakta uppåtsträvande formen symboliserar en skimrande framtid.

Stenlyftaren böjer ryggen över en stor sten och visar att Lidhults grund är ordentligt uppbyggd av starka ryggar. Stenarna har lyfts upp för massor av ”lid”, det äldre ordet för backar.

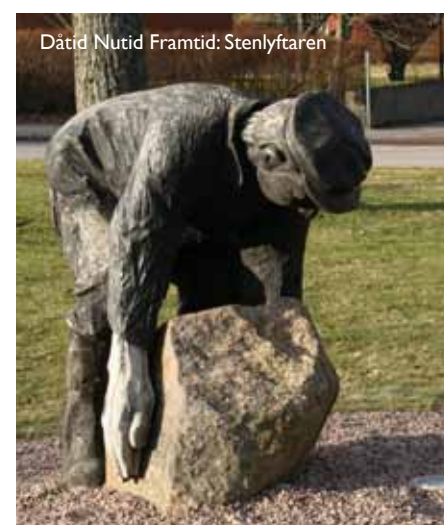
Dåtid Nutid Framtid är en betongpyramid med tre kopparböcker. Första boken symboliserar Lidhults gamla historia och en hand tillhörande en mycket gammal man vilar mot boken.

Den andra boken symboliserar tiden fram till den dag då invigningen av monumentet skedde 2004 och det är konstnärens egen hand som symboliserar dagens människa.

Den tredje boken, Framtidens bok, är ett oskrivet blad och vad som kommer att stå i den vilar i händerna på den barnhand som symboliserar framtidens samhälle.

I vänstra hörnet på Medborgarhusets fasad hittar du Framåt, två hundar i bockad plåt som i full fart springer mot framtiden.

19.

Kunskapens port

Konstnär: Harry Loontjens (1946-)

2011. Ljungby, Kungshögsskolan

Kunskapens port är en stram, enkel och samtidigt lite avig figur i målad betong och rostfritt stål. Placerad utanför Kungshögsskolans huvudentré välkomnar den elever att ta del av skolans kunskaper. Så här beskriver konstnären Harry Loontjens konstverket: ”Kunskap är nödvändig för att förstå. Första steget är att lära sig läsa och skriva. Skolan är porten in i denna värld, vetandets värld som hjälper till att förstå vår likhet och olikhet”.

20.

Nystanet

Konstnär Lars Larsson (1950-)

21.

2011. Lagan, Torget

Ett stort nystan svävar öven en rund damm på torget i Lagan. Konstverket är gjort i mässing, koppar och rostfri tråd. Tittar du noga ser du många små detaljer som symboliserar platser, naturformationer, byggnader, kulturmiljöer i trakterna kring Lagan. Och djur - hittar du uttern?

”Nystanet svävar över Lagadalen med sina åkrar, dammen, kraftverket, Lagaån, Bergastigens bro, uttern, skeppssättningen, gravkullarna, E 4:an, bilarna. Symboliserat i en lekfull skala.” Lars Larsson, 2011.

© Lars Larsson / BUS/2011

Lekande hund

Konstnär: Lena Cedergren (1958-)

22.

2013. Ljungby, Lilla torg

Vid vattenspelet i hörnet av Lilla torg träffar du en lekande hund, glad och snäll med rumpen i vädret, lekandes med en boll. Trots att den är gjord av brons ser den mjuk och vänlig ut. Tanken är att den skall inbjuda till beröring - den tål att klappas och sittas på.

Konstnären Lena Cedergren arbetar främst i brons och djur har alltid varit ett huvudtema i hennes skapande. Lena blir ofta inspirerad av profilen hos en individ, om det är ett lejon eller en häst är mindre viktigt. Det viktiga är att skulpturen blir ett slags porträtt, där personligheten fångas snarare än djurarten.

”Jag vill försöka förmå betraktaren att ta i och beröra skulpturen. För skulptur ska inte förvaras i glasade bokskåp, utan finnas med ibland oss och ska genom handens ständiga beröring få patina och åldras vackert.” Lena Cedergren, augusti 2013.

Så klappa gärna hunden! Lek med den!

© Lena Cedergren / BUS/2013

Rymdfångaren

Konstnär: Hans Fredholm (1952-)

23.

2013. Ljungby, Lilla torg

I mitten av två ellipsformade sittytor på Lilla torg tronar skulpturen Rymdfångaren. Skulpturen är 3,5 meter hög och tillverkad i rostfritt stål. Den levande ytan ser olika ut beroende på vilket ljusförhållande som råder, dagsljuset ger Rymdfångaren ett uttryck, kvällsbelysningen ett annat.

”Titeln Rymdfångaren kan användas som en vägledning in på tankebanor om människans sökande efter bortre horisonter, att vi söker svar på våra frågor i en yttre rymd, att vi under våra liv försöker förstå vår rumsliga närvaro och tillblivelse. Vårt yttre sökande leder oss också ofta tillbaka mot vårt eget centrum, vår egen inre rymd där vi bygger upp vår konstruktion av verkligheten.” Hans Fredholm, augusti 2013.

© Hans Fredholm / BUS/2013

Hitta konsten

Ljungby

1. Kristina Nilsson	Järnvägsparken
2. Astrad och Götrad	Stora torg
3. Hjalmar Branting	Folkparksområdet
4. Ungdom	Järnvägsparken
5. Borgarkvinnan	Märta Ljungbergsvägen
6. Glob	Ljungby bibliotek
7. Skärmtak	Ljungby bibliotek
8. Kvartershistoria	Sven Ljungbergs plats
9. Labyrint	Ljungby bibliotek
10. Folke Fridell	Ljungby bibliotek
11. Flickorna i Småland	Järnvägsparken
12. Profil	Kungsgatan
13. Staden	Sven Ljungbergs plats
14. Berättarväggen	Föreningsgatan

15. Betongande	Åpromenaden
16. Våg	Åpromenaden
17. Ågubben	Åpromenaden
20. Kunskapens port	Kungshögsskolan
22. Lekande hund	Lilla torg
23. Rymdfångaren	Lilla torg

Ryssby

18. Ryssby stationsområde	Stationsvägen

Lidhult

19. Dåtid Nutid Framtid	Medborgarhuset

Lagan

21. Nystanet	Torget

